

Cēsu novada pirmsskolas pedagogiem ir noteikta 0,833 darba likme. Daļa pirmsskolas vadītāju un pedagogu vēlas slodzes palielināšanu līdz 40 stundām nedēļā, tikmēr citi pārmaiņas nevēlas.

MADARA OZOLIŅA

Šobrīd ir aktualizējies jautājums par izglītības kvalitāti pirmsskolas izglītības iestādēs. Bērnu dārzu audzēkņu vecāki Cēsīs cēlušies trauksmi, jo saskata šajā jomā problēmas. Pirmsskolas izglītības iestādēs darbojas grupiņas, kurās ir vairāk nekā 20 bērnu. Ar šiem bērniem visas dienas garumā darbojas viens pirmsskolas izglītības pedagogs un viens pedagoga palīgs. Kvalitatīvu mācību darbu un simtprocentīgi koncentrētu uzmanību bērniem šādā situācijā nav iespējams nodrošināt. Tomēr ir arī pedagogi, kas slodzes palielināšanu neatbalsta, jo tādā veidā tiks zaudēta viena brīva darbadiena, kuru citi pedagogi izmanto, lai mācītos, strādātu kur citur vai atpūstos.

LIENE KAZAKA,
Cēsu 5. pirmsskolas izglītības iestādes vadītāja:

“Protams, būtu priecīgāka, ja ik dienu grupiņā līdztekus strādātu divi pedagogi. Vienai audzinātājai ir grūti noturēt 24 bērnu uzmanību. Ja lielās grupiņas sadalītu uz pusēm un ar katru strādātu cits pedagogs, tad mācību process būtu daudz rezultatīvāks. Mazie bērniņi prasa ļoti daudz uzmanības. No rītiem nereti gadās kāds krenķis, bērniņš raud. Būtu tikai cilvēcīgi, ja viena audzinātāja varētu mazo papemēt klēpī, samīļot, parunāties, kamēr otra audzinātāja darbojas ar pārējiem bērniem. Ja 24 bērniem ir viena audzinātāja, tad viņa var kāda mazuļa bēdas arī nepamanīt. Protams, ar vecākiem bērniem, kas jau paši prot saģērbties, rūpju ir mazāk, bet zināšanas, kas jāapgūst pirms skolas gaitu sākšanas, ir ļoti būtiskas. Vienam pirmsskolas pedagogam mācīt ciparus, lasīt un rakstīt vairāk nekā 20 bērniem vienlaikus ir ļoti sarežģīti. Tas var notikt tikai virspusēji. Mūsu iestādē pedagogu vēlmes ir ļoti dažādas. Vienam pietiek ar slodzi, kāda tā ir, jo darbs ir kā hobijs. Citam slodzes palielināšana ir ļoti svarīga, jo tagad ne viens vien pedagogs, lai nodrošinātu slodzi un algu, strādā vairākās iestādēs. Ja slodzi palielinātu līdz 40 stundām nedēļā, audzinātājam nevajadzētu strādāt vairākās vietās, bet šo pašu algu varētu nopelnīt vienā iestādē.”

LIENE CEKULE,
Cēsu 3. pirmsskolas izglītības iestādes vadītāja:

“Mums vienu dienu nedēļā, ceturtdienās, katrā grupiņā no rīta strādā divas audzinātājas. Mūzikas un sporta nodarbībām grupas arī daļa - ar daļu bērnu darbojas mūzikas vai sporta pedagogs, ar daļu - grupas audzinātājs. Pārējā laikā audzinātāja ar bērniem ir viena. Bērnu skaits grupiņās ir

Vai slodze bērnu dārzu audzinātājiem jāpalielina

■ JĀREDZ VISI. Vecāki ir satraukušies par to, ka bērnu skaits bērnu dārzos vienā grupiņā ir pārāk liels. Nodarbību laikā vienai audzinātājai ir grūti pievērsties individuāli katram bērnam.

Foto: MARTA MARTINSONE - KAŠA

liels. Ir tikai pašsaprotami, ka katram gribas uzmanību, lai pie katra pedagogs pieiet un paskatās, kā darbiņš padarīts, un bērnu paslavē. Ja ir viena audzinātāja un vairāk nekā 20 bērnu, tad to panākt, protams, ir grūti. Jāpiemin gan, ka audzinātājas cītīgi vēro bērnu atfistību. Viņas lieliski redz, kuram nepieciešams pamācīties papildus, piemēram, lasīt. Tad ar šiem bērniņiem ik pa laikam tiek individuāli papildus strādāts.

Ja katru dienu būtu iespēja grupas dalīt uz pusēm, tas palielinātu iespēju pieiet pie katra bērna. Mūsu bērnu dārzā tā sadalīt iespējams tikai trīs jaunāko bērnu grupiņas, jo tām ir divas telpas, lielākie bērni mācās, ēd un gul vienā telpā. Pat ja katru rītu uz nodarbībām nāks divas audzinātājas un grupas tiks dalītas - kur otra puse paliks? Tā mūsu bērnu dārzā šobrīd ir galvenā problēma.

Man nav iebildumu, ka pirmsskolas pedagogiem tiktu palielināta slodze. Ja tā notiks, būs jādomā, kā šādu modeli izmantot ikdienā, lai būtu kvalitatīvi rezultāti. Ko par to domā mūsu bērnu dārza audzinātājas? Ir divi viedokļi, kas ir vienlīdz pārstāvēti. Slodzes palielināšana ir aktuālāka audzinātājam pirmspensijas vecumā, jo tā būtu iespēja pēc laika saņemt mazliet lielāku pensiju. Savukārt audzinātājas, kurām pensijas jau-

tājums vēl nav aktuāls, uz slodzes palielināšanu skatās citādi - papildu brīvo dienu katra izmanto pēc saviem ieskatiem, kāda strādā otrā darbavietā, cita atpūšas. Manuprāt, audzinātājas, kuras tagad paspēj strādāt divās vai vairākās darbavietās, pēc slodzes palielināšanas to darīt vairs nevarēs, tā zaudēs daļu ienākumu.”

ANŽELLA PĀŽE,
Cēsu pirmsskolas izglītības iestādes “Pīlādzītis” vadītāja:

“Mūsu bērnu dārzā mācās bērniņi, kuriem ir redzes vai valodas traucējumi. Ņemot vērā Ministru kabineta noteikumus, nemaz nevaram veidot grupas, kurās būtu liels skaits bērnu, katrā grupiņā ir aptuveni 15 bērnu. Katru dienu darbs rīta cēlienā tiek organizēts tā, ka ar pusi grupas strādā logopēds, bet ar otru pusi audzinātājs. Daļā grupiņu mācās bērni, kuriem nepieciešama īpaša uzmanība, tur ir divi pirmsskolas pedagoga palīgi.

Lielākā daļa mūsu iestādes audzinātāju ideju par slodzi palielināšanu tomēr neatbalsta. Lai nodrošinātu pienācīgu algu, audzinātājas strādā divās darbavietās. Likmi paceļot, viņas būs spiestas aiziet no otra darba un algas ziņā būs zaudētājas. Savukārt ieguvē-

jas būs tās, kuras tagad strādā vienā darbavietā - viņām būs vairāk darba stundu, līdz ar to arī alga lielāka. Ja pašvaldība palielinās slodzes, meklēsim variantus, kā mūsu mazajās telpās sadalīties divās apakšgrupās.”

Situācija jāizprot

DZINTRA KOZAKA,
Cēsu novada pašvaldības Izglītības nodaļas metodiķe:

“Cēsu novada pašvaldībā pirmsskolas skolotājs strādā ar slodzi 0,83, nosedzot visu darba laiku no pulksten 7 līdz 19, tas paredz, ka grupā strādā viens pedagogs. Pirmsskolas izglītības iestādēs mūzikas un sporta nodarbībās strādā divi pedagogi. Pagājušajā gadā mēs aktīvi strādājām pie veselīga dzīvesveida ieviešanas. Tika ieviestas rīta rosmes. Mūzikas pedagogs dodas uz grupiņām, tātad šajos brīžos grupiņā ir divi pedagogi. Pārējā laikā grupiņā ir viens pedagogs un viens pedagoga palīgs. Protams, ir vieglāk strādāt, ja grupā ir mazāk bērnu. Jautājums, kurā pusē mēs katrs esam. Tie vecāki, kuru bērniem ir vieta bērnu dārzā, gribēs, lai ik dienu nodarbību laikā pie bērniem būtu divi pedagogi, viņiem būtiska kvalitāte. Tie vecāki, kuru bērniem vēl nav pienākusi rinda uz bērnu dārzu, pieņems situāciju, ka viņa bērns ir kaut divdesmit septītais grupā, ka tikai ir vieta.

Ministru kabineta noteikumos bērnu skaitu grupā nosaka telpu lielums. Šis noteikums nav ko- rekts. Piemēram, ja runājam par

pavisam maziem bērniem, - ir telpas, kuru platība atļautu tur uzņemt 24 bērnus, bet mēs to nedarām, jo mazajiem vēl nepieciešama pastāvīga uzmanība. Tādēļ pašvaldībā cenšamies bērnu dārzu grupas komplektēt tā, lai jaunāko bērnu grupās būtu 16-17 bērni. Grupās, kurās ir divas telpas, iespējams rīkot dalītās nodarbības. Jāuzsver, ka audzinātāju palīgi ikdienā mācību procesā ļoti palīdz. Mācīšanās nenotiek tikai nodarbību laikā. Ja grupas telpās bērnam māca lasīt grāmatu, tad burtus pazīt un rakstīt var mācīties arī smilškastē, rakstot burtus ar krītu uz asfalta vai pētot dažādus nosaukumus, dodoties pastaigās. Pedagogi lieliski redz, kuram bērnam nepieciešams papildus pamācīties. Situācijas ir dažādas - bērni slimo vai aizbrauc kopā ar vecākiem kaut kur atpūsties. Tad audzinātājas ar vecākiem individuāli izrunā to, ka bērnu var atvest no rīta agrāk, lai papildus pamācītos. Šādu risinājumu, kā bērniem iedot zināšanas, ir ļoti daudz. Pirmsskolas pedagogi strādā ļoti elastīgi. Tiekoties ar skolu mācību pārziņiem un runājot par to, kā tiek sagatavoti bērni pirmajai klasei, secinājām, ka katrā klasē ir divi vai trīs bērni, kuriem vajadzētu labāku sagatavošanu. Bet šie bērni nebija visi no viena bērnu dārza, turklāt starp viņiem bija arī bērni no specializētām pirmsskolas izglītības iestādēm. Tādēļ varu teikt, ka bērni ir pietiekami labi sagatavoti pirmajai klasei. Katram vecākam ir tiesības pašam izvērtēt, vai bērns ir gatavs skolai. Un, ja par to māc šaubas, bērns drīkst mācīties sagatavošanas grupā atkārtoti. Jāņem vērā arī tas, cik dažādi ir bērni. Ir pavisam mierīgi, ir hiperaktīvi, ir bērni ar autismu pazīmēm, citu tautību bērni un arī bērni, kas slimo ar kādām slimībām. Ja grupā ir tik dažādi bērni, tad vienai audzinātājai visus pārvaldīt tik tiešām ir grūti. Bet pašvaldība nerādīs apstākļus, kad vienā pirmsskolas izglītības iestādē, vienā grupiņā vienlaikus strādās divas audzinātājas, bet citā bērnu dārzā nē. Šim jautājumam ir jābūt risinātam solidāri visos bērnu dārzos. To, vai iniciatīvai par parakstu vākšanu no vecākiem būs kādi rezultāti, pateikt nevaru. Protams, ir ļoti labi, ka vecāki iesaistās un pauž savu viedokli. Vecāki ir nodokļu maksātāji, un viņiem ir jābūt kādai teikšanai par to, kur šī nodokļu nauda paliek. Bet jāatzīst fakts, ka ar parakstu vākšanu budžeta līdzekļu summu nevar izmainīt.” □

Ministru kabineta noteikumu “Higiēnas prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu” punkts 19 paredz:

“Pakalpojuma sniedzējs ievēro šādu minimālo telpu platību (ja guļamtelpa apvienota ar grupas telpu, tad platību grupas telpā vienam bērnam aprēķina, atskaitot no telpas kopējās platības guļamvietu aizņemto platību saliktā veidā. Jaukta vecuma bērnu grupām platību nosaka atbilstoši vecākajai bērnu grupai) vienam bērnam:

- 19.1. jaunākam par trim gadiem – grupas telpa 2,5 m², guļamtelpa 1,8 m²;
- 19.2. vecākam par trim gadiem – grupas telpa 3,0 m², guļamtelpa 2,0 m².

Liene Kļaviņa -Ribeiro un Una Liepiņa, kas darbojas Cēsu 5. pirmsskolas izglītības iestādes padomē, kopā ar citiem padomes dalībniekiem, audzēkņu vecākiem uzsākušas kampaņu, kuras mērķis ir panākt slodzes palielināšanu pirmsskolas izglītības pedagogiem. Vecāki, kuru bērni apmeklē Cēsu novada pirmsskolas izglītības iestādes, tiek aicināti parakstīties, apliecinot piekrišanu šajā jautājumā.

MADARA OZOLIŅA

Gan Lienei, gan Unai ir personiski iemesli, kādēļ abas iesaistījušās padomē un cenšas panākt to, lai grupiņās, kurās ir liels bērnu skaits, nodarbību laikā rīta cēlienā būtu divas audzinātājas. Abu mammu bērni apmeklē Cēsu 5. pirmsskolas izglītības iestādi. Lienes dēliņam ir pieci gadi, viņa grupiņā ir 23 bērni. Savukārt Unas trīs gadus jaunā dēliņa grupā ir 21 bērns, bet sešus gadus vecā dēla grupā 25 audzēkņi. Katrā grupā nodarbības vada viena audzinātāja. “Gribu uzsvērt, ka, uzsākot šo kampaņu, mēs nevienā brīdī neapšaubām pedagogu darba kvalitāti un viņu profesionalitāti. Audzinātājas visās pirmsskolas iestādēs ir jaukas, godprātīgas, sirsnīgas un savu darbu dara ar lielu mīlestību. Bet problēma ir liels bērnu skaits grupiņās, kā-

■SASKATA NEPILNĪBAS. Una Liepiņa (no kreisās) un Liene Kļaviņa-Ribeiro darbojas Cēsu 5. pirmsskolas izglītības iestādes padomē. Kopā ar citiem vecākiem māmiņas vēlas panākt slodzes palielināšanu audzinātājām pirmsskolas izglītības iestādēs.

Foto: MARTA MARTINSONE - KAŠA

Vecāki grib pārmaiņas

dēļ cieš izglītības kvalitāte,” par problēmas būtību sāk stāstīt Liene Kļaviņa- Ribeiro. Bērnodārza gaitas Lienes dēliņš uzsāka trīs gadu vecumā. “Jau sākumā novēroju, cik grupiņās ir daudz bērnu, ka ar šo lielo bērnu skaitu jātiek galā vienai audzinātājai. Reiz bērns, ārā spēlējoties, krita un pakausī guva pamatīgu punu. Ne toreiz, ne tagad nevainoju audzinātāju. Vienai audzinātājai ir neiespējami pilnībā

uzraudzīt katru bērniņu, ja viņi grupiņā ir vairāk nekā 20! Tas gluži vienkārši nav reāli izdarāms. Esam priecīgas, ka mūsu iniciatīvu atbalsta vairums vecāku. No mūsu bērnodārza 232 bērnu vecākiem 173 ir parakstījušies, ka atbalsta ideju par slodzes palielināšanu pirmsskolas izglītības pedagogiem,” stāsta Liene, nenoliedzot, ka abas ar Unu sakārušās arī ar pretējiem viedokļiem: “Ne reizi vien esam dzirdē-

jušas, ka agrāk bērni bērnodārzos darbojās grupiņās, kur bija pat vairāk nekā 30 bērnu. Tomēr ir jāsaprot, ka tie laiki ir pagājuši. Mūsdienu bērni ir pavisam citādi - ir citas vēlmes un vajadzības. Tāpat ir audzinātājas, kuras par slodzes palielināšanos noteikti nepriecāsies, jo zaudēs brīvo dienu un iespēju apvienot darbu citā dārziņā. Bet mēs katrs pats esam izvēlējušies savu profesiju, ja tiek lemts par pārmaiņām, kas

pozitīvi ietekmēs kopējo izglītības kvalitāti, tad, mūsuprāt, šīs izmaiņas ir jāpieņem un ar tām jāsadzīvo.” Una Liepiņa ir pārliecināta, ka, palielinot slodzi pirmsskolas pedagogiem, ieguvēji būs visi: “Pirmkārt, bērniem būs mazāk stresa, kas ietekmēs kā fizisko, tā emocionālo attīstību, pamatzināšanas tiks apgūtas kvalitatīvāk, un arī audzinātājām darba grafikos stundas varēs sabalansēt tā, lai ikdienā justu mazāku nogurumu. Mēs neticam, ka viena audzinātāja var sagatavot skolai 25 bērnus. Protams, arī vecākiem mājās ir jāstrādā ar bērnu. Tomēr lielu daļu zināšanu mazie gūst tieši dienas pirmajā pusē, bērnodārza nodarbībās. Bērniem ir jāmacās lasīt. Vienas nodarbības laikā visiem bērniem trenēt lasītprasmi nav iespējams. Tad nu audzinātājas, dodoties ar bērniem ārā, ņem līdzi grāmatu. Rotaļu laikā bērni pa vienam tiek saukti pie audzinātājas, lai mācītos lasīt. Tā noteikti nav prakse, kādai būtu jābūt mācīšanās sistēmā. Pozitīvi vērtējam, ka valstiskā līmenī no pagājušā gada septembra arī pirmsskolas pedagogiem tika noteikts atalgojuma palielinājums. Cēsīs arī palielināja audzinātājām algu, bet samazināja slodzi līdz 0,8333. Esam izrēķinājušas, ka atalgojuma palielināšanai pilnas slodzes nodrošināšanai no pašvaldības budžeta būtu nepieciešami 0,5% no 2016. gada budžeta ieņēmumiem. Tātad uz kopējā fona tas nav daudz.” Šobrīd tiek apkopoti vecāku raksti, jau drīzumā vēstule ar lūgumu noteikt pilnu darba slodzi pirmsskolas pedagogiem tiks nogādāta Cēsu novada domes priekšsēdētājam Jānim Rozenbergam un par izglītību atbildīgās komitejas deputātiem. □

Tā bija agrāk...

MADARA OZOLIŅA

Gaida Lasmane daudzus gadus strādājusi pirmsskolas izglītības iestādēs par audzinātāju. Gadu gaitā strādāts, pielāgojoties dažādiem izglītības kvalitātes veicināšanas modeļiem.

Gaidai ir 41 gada darba stāžs. 35 no tiem viņa bijusi pirmsskolas izglītības pedagogs. “Pēc izglītības esmu sporta pedagogs. Tajos laikos, kad es beidzu mācības, mēs tikām sūtīti uz konkrētām darbavietām. Mani nosūtīja strādāt uz Zaubes skolu. Dažādu sakritību dēļ pēc pieciem tur nostrādātiem gadiem pārgāju uz Zaubes diennakts bērnodārzu. Strādāju ar trīs, četrus gadus veciem bērniņiem,” stāsta Gaida. Katru dienu bērnodārzā strādājusī viena audzinātāja un viena auklīte. Audzinātājām bijis mainīgs grafiks, kas noteicis to, kurā dienā kura no audzinātājām strādās. “Darba diena bija no pulksten 7 rītā līdz 10 vakarā. Nākamajā dienā strādāja otra audzinātāja. Tā mēs abas mainījāmies. Grupiņā

bija vairāk par 20 bērniem, lai arī jāatzīst, viegli nebija, galā tikām.” Pēc kāda laika Gaida kopā ar vīru pārcēlusies uz dzīvi Cēsīs. Te nācis darba piedāvājums no toreizējās Cēsu 1. pirmsskolas izglītības iestādes vadītājas. “Toreiz trūka kadru, kas strādātu, un uzrunāja mani. Biju nolēmusī, ka vairs bērnodārzā nestrādāšu, bet fakts, ka nebūs jāstrādā tik garas stundas kā Zaubē, mani tomēr pārliecināja. Cēsīs strādāju ar pavisam maziem, pusotra līdz divus gadus veciem, bērniņiem. Šo gadu laikā, kamēr esmu bijusi pirmsskolas pedagogs, modeļi, pēc kuriem strādāt, bijuši visdažādākie. Cik ministru, tik reformu,” piemin Gaida. Katra pirmsskolas izglītības iestāde pati izvēlas ērtākos un pareizākos risinājumus, kā sastādīt audzinātāju darba grafikus. Arī agrāk praktizētas dalīto grupu nodarbības,

kad grupas sadalītas uz pusēm un ar katru no pusēm strādājusī cita audzinātāja. “Katrā izveidotajā un izmēģinātajā modelī bijuši savi trūkumi un savi ieguvumi. Protams, ja nodarbību laikā ir iespēja nodrošināt slodzi divām audzinātājām, ir lieliski, jo tas dod pavisam citas kvalitātes rezultātus. Arī dalīto grupu darbu vērtēju kā lietderīgu. Audzinātājs var labāk redzēt katru bērnu, katram pievērsties individuāli un redzēt to, kurš uzdoto ir vai nav sapratis. Tomēr, manuprāt, daudz kas ir atkarīgs no pašām audzinātājām. Ja tu būsi ieinteresēta bērnu attīstībā un darbu darīsi no visas sirds, tad tam būs rezultāti. Ja vien audzinātājām piemīt radošā iztēle un ir reāla vēlme bērnos ielikt pēc iespējas vairāk zināšanu, tad viņas spēs rast risinājumus,” pārliecināta Gaida Lasmane. Ilggadējā audzinātāja atceras,

■LIELA PIEREDZE. Gaida Lasmane 35 gadus strādājusi pirmsskolas izglītības iestādēs.

Foto: MARTA MARTINSONE - KAŠA

ka gājis visādi. Nācies strādāt arī grupās, kurās ir vairāk par 30 bērniem. “Protams, agrāk bērni bija citādi. Mūsdienās mēdzam saskarties arī ar hiperaktīviem bērniem, kas agrāk nebija tik izteikti. Vieglāk noteikti būtu, ja grupiņā būtu 15 līdz 20 bērnu. Bet būsīm reāli - tas nekad nenotiks. Tādēļ jārod risinājumi, kā nodrošināt kvalitatīvas mācības lielākam bērnu skaitam. Manuprāt, viens no variantiem ir rotaļu nodarbības, kad bērni mācās spēlējoties. Es pilnībā saprotu arī vecākus, kuri satraucas par sava mazuļa ik-

dienu bērnodārzā. Piekrītu, ka vienam pedagogam kvalitatīvi vadīt nodarbības 25 bērniem ir sarežģīti. No pieredzes saku, ka bērni paņem ļoti daudz enerģijas. Ja vien šāda iespēja rastos, tad sagatavošanas grupās nodarbību laikā varētu būt divas audzinātājas. Bet tas ir jautājums, kas saistīts ar pašvaldības finansiālajām iespējām,” bilst G. Lasmane. Gaida ir pārliecināta, ka ikvienai situācijai un problēmai ir risinājums, vien esot jāmeklē to saskatīt un pielietot. □

Mūsdienās mēdzam saskarties arī ar hiperaktīviem bērniem, kas agrāk nebija tik izteikti. Vieglāk noteikti būtu, ja grupiņā būtu 15 līdz 20 bērnu. Bet būsīm reāli - tas nekad nenotiks.